
Project 'Koolstofboeren'

Tussenrapportage 2017 (def. versie)

---

1. Doel Koolstofboeren

Het project beoogt om een praktische invulling te geven aan *carbon farming*, door te realiseren dat:

- Inzichtelijk gemaakt kan worden wat op bedrijfsniveau gedaan kan worden om koolstof vast te leggen en hoe groot die koolstofvastlegging is.
- Er een verwaardingsmethodiek is getest om de koolstofvastlegging uit te drukken in maatschappelijke en economische baten.
- Er samenwerkingsconstructies tussen boeren en overige sectoren zijn die breder ingezet kunnen worden om zodoende kringlopen te sluiten.

2. Projectperiode

De projectperiode is 1 januari 2017 – 31 december 2018 (2 jaar)

3. Financiering

Het project wordt gefinancierd vanuit: Landbouw Innovatie Brabant (LIB), ZuivelNI, ZLTO Vakgroep Biologische Landbouw, Ministerie van EZ en Filmmakers Frans-Jan de Waard en Joris van der Kamp.

4. Uitvoering 2017

4.1 Er is afgelopen voorjaar een **projectgroep** ingericht waarin de betrokken partijen in de uitvoering vertegenwoordigd zijn: ZLTO (Wico Dieleman – projectleider), Bionext (Miriam van Bree en Heleen Klinkert) en Louis Bolk Instituut (Sjef Staps). Zeker in de opstart is, naast telefonisch overleg, frequenter vergaderd om zaken rond financiering, communicatie en opstart van de projectonderdelen te bespreken. Er wordt transparant vergaderd aan de hand van agenda, verslagen en bijlagen.

4.2 Communicatie. Er is voor de **werving**, een flyer opgesteld en er zijn reeds meerdere artikelen in o.a. ZLTO ledenblad Nieuwe Oogst en vanuit Bionext verschenen.

4.3 **Filmers Joris van der Kamp en Fransjan de Waard** werken binnen het project aan een **film** over koolstofboeren. Zij zijn onder andere bekend van de film Bodemboeren, een Nederlandse documentaire van 40 minuten over agrarische koplopers in het duurzame beheer van de levende bodem. Deze film wordt van harte aangeraden door onder andere ZLTO voorzitter Hans Huijbers. Meer info is te vinden op www.bodemboeren.nl. **Tussenstand:** er is reeds een selectie gemaakt van aansprekende agrariërs in Nederland en experts die input kunnen geven binnen deze film. Streven is om deze film reeds in 2017 af te ronden zodat de film ook reeds binnen het project actief kan worden ingezet. Inmiddels is de 'trailer' al vertoond op het ZLTO Congres op 14 december 2017 aan de deelnemers (circa 80 – 90) die aan de 2 workshops deelnamen aangaande 'koolstofboeren'. In de planning staat dat DE première van DE film koolstofboeren te houden op de landelijke dagen vanuit Bionext, concreet op 17 januari 2018 in Zwolle.

4.4 Daarnaast zijn er reeds 3 **korte instructiefilms** geproduceerd met actuele onderwerpen (en met gemotiveerde agrarische ondernemers). De 4e instructiefilm wordt voorjaar 2018 opgenomen, hierbij is dan nog tijd om na te gaan welk actueel thema en agrariër we hiervoor kunnen benaderen.

- 4.5 Binnen Koolstofboeren is gestart met het **syntheserapport**. Hierbij wordt literatuur (wetenschappelijk / vakbladen) verzameld, samengevat en wordt een actueel syntheserapport samengesteld dat 'de basis' vormt om met actuele cijfers binnen Koolstofboeren aan de slag te gaan.
- 4.6 Tevens is gestart met de **Handleiding 'goed koolstofbeheer'**. Hierbij is literatuur (wetenschappelijk / vakbladen) verzameld, samengevat en is een actueel concept handleiding samengesteld voor de agrarische deelnemers binnen het project. Gedurende de projectperiode zal actueel beschikbare informatie verder aangevuld, zodat de definitieve versie van de Handleiding 'goed koolstofbeheer' aan het eind project kan worden opgeleverd.
- 4.7 **Start 'Sessies met boeren'**. Binnen Koolstofboeren is zeer actief gestart met de werving, binnen Brabant, in de 3 regio's voor deelnemers via Nieuwe Oogst, relatiebeheerders ZLTO, vakgroepen, Biojournaal, Natuurweide etc.
Afgelopen najaar zijn er, conform planning, 3 'gemengde' groepen geworven vanuit: gangbaar / biologisch, klei/ zandgrond en over verschillende agrarische sectoren.
Doel is enerzijds kennisoverdracht, anderzijds de ervaringen / kansen vanuit de agrarische sector 'ophalen' en met elkaar delen!
Inmiddels hebben we reeds een mooi aantal geïnteresseerden die najaar 2017 (20, 23 en 29 november) zijn gestart vanuit 'sessies met boeren'.
Vanuit het project Koolstofboeren is een '**plan van aanpak – ontwikkeling business cases**' opgestart. Dit onderdeel is ook actief aan bod gekomen in de boerensessies, met verdere informatie in bijlage 1.

Wico Dieleman

Projectleider Koolstofboeren

Versie: 23-1-2018

(Koolstofboeren – tussenrapportage 2017 – ZuivelNI).